

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Anunțurile se primesc în manuscris nu se returnează.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai presocu în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Duke, A. Oppel, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dausbe; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie armonioasă pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 or. v. a. s. 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANULU IV.

„Gazeta“ este în fă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la ad. colector.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu exemplar 5 or. v. a. s. 15 bani. Atâtu abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 251.

Brașov, Vineri, 13 (25) Noemvre

1892.

Răspunsu fôiei din Blașiu.

I.

Brașov, 12 Noemvre v.

Până acuma credeam că nu mai în viața noastră politică s'a ivit de unu timp încôce trista aparițiune, că o sêmă de omeni nu mai vor să lupte pentru ideile lor cu argumente, ci numai cu acuzări personale, cu insulte și calumnii la adresa altora, cari nu sunt de părerea lor, și cu laude scârbôse și nemeritate la adresa acelora, pe cari interesul îi legă de ei.

Cu durere însă a trebuit să ne convingem, că rēlul a prins rădăcină atât de adânc în societatea noastră, încât el se manifestă acuma în modu foarte îngrijitoru chiar și în viața noastră bisericescă.

Acēsta convingere ne-am câștigat-o mai ales din atitudinea cea mai recentă a fôiei bisericesci-politice din Blașiu, „Unirea“, față cu organulu nostru în cestiunea cea mare a drepturilor istorice și a intereselor de viață ale bisericii noastre unite, cestiune ce am sulevat-o de curēndu într'unu șir de articuli, a căroru perfectă obiectivitate credem că nu o va pute trage la îndoială nici unu om nepreocupat, care a pētrunsu spiritulu luptelor noastre naționale bisericesci din trecut și este consciu de marile esigente ale luptelor noastre din prezentu.

Intr'unu articulu intitulat „Ajurările Gazetei“, amintita fôia din Blașiu, răspunde la articulu nostru pe trei-spre-dece coloane lungi.

Bine a fost, că acestu număr alu „Unirei“ (46) a fost trimis — cum am aflat — „gratis“ în toate părțile, căci din cuprinsulu lui s'au putut convinge cu atât mai mult, la ce grad de decadență a ajunsu spiritulu evange-

lic și naționalu în metropola provinciei române unite, în acea metropolă, de unde acestu spirit s'a răspândit odinioară peste tota ginta daco-română de către glorioșii apostoli ai românismului.

Organulu nostru și-a ridicat glasulu într'unu momentu de cea mai grea încercare a națiunii și a bisericii, și l'a ridicat în continuitatea ideilor și aspirațiilor naționale, ce au încălțit spiritele antecesorilor nostri în lupta pentru cultura și libertatea neamului românesc. Bărbătesce, și cu serioșitatea cuvenită în zile grele ca cele de față, am arătat cări sunt îngrijirile noastre, vrēndu totodată să începem o discuțiune, care, după a noastră convingere, este neapăratu trebuincioasă pentru clarificarea situațiunii bisericii române unite.

Și cum ne răspunde fôia din Blașiu?

Ne insultă în tonulu celu mai necuviincios, ca să nu dicem murdaru, care din colônă în colônă — și sunt cu totulu trespre-dece și jumătate — devine totu mai îndrășnet și ofensator; er pentru ca să scape de îndatorirea de a sta de vorbă cu noi, cinstit și omenesce, intrând în medias res, și să răspundă la întrebarea de căpeteniă, împrejurulu căreia se nvrtesce tota discuția, ne declară a priori de smintit, omeni cu idei scrintite, confuze și nebune.

Este uimitore intoleranța și îngâmfarea, ce respiră din cele 13½ coloane ale „Unirei“. Cutare doctorașu, bine dresat ca adeptu alu școlii moderne iesuitice, care vrē să impună cu forța principiile ei infalibile, s'a întrecut pe sine însuși; dér tēnēr, fără experiență și închipuitu cum este pe sciința și înțelepciunea sa, a trecut li-

mitele permise de tactica acestei școle.

Prin zelulu prea mare, ce l'a desfășurat scriitorulu „Unirei“, elu a datu numai de gol tendințele ascunse și periculoșe, ce le urmăresce acēsta fôia în sinulu bisericii.

Temerea părinților Sinodulu din Blașiu dela 1868, că prin bărbății crescuți în institute iesuitice se va nasce unu mare pericolu pentru curățenia spiritulu în biserică și pentru instituțiunile ei, a fostu foarte fundat; numai câtu acestu sinodu n'a avut puterea de a pune stavilă înmulțirii acestor elevi ai școlii iesuitice, cari toți erau destinați să jôce rolul conducătoru în biserică română unită. Aceștia n'aveau decât să și găsescă unu capu apt și dibaci, care să-i scie dirige în sensulu principiilor, ce leau suptu la institutele străine, pentru ca lucrurile să ajungă la acelu punctu periculos și amenințatoru, de care s'au temutu părinții Sinodulu.

Acestu capu și l'au fostu găsitu în rēposatul Metropolitu, care cu multă abilitate și diplomațiă, încetulu cu încetulu, în tăcere, și aprôpe pe nesēmțite, a sciut să introducă în biserică română unită principiile absolutistice ale catolicismulu modernu.

Pentru propagarea acestor principii străine de desvoltarea bisericii răsăritene unite s'a înființat fôia bisericescă-politică „Unirea“, care astăzi cutază a ne mostra ca pe nisce ministranți proști, cari nu știu să umble cu cădelnița, pentru că am desfășurat ideile, cari nu consună cu ideile importate în biserică noastră din marele colegiu dela Roma.

Dér nu voim nici decum să călcăm pe urmele polemice pătimașe a „Unirei“, ci vom

căuta a răspunde la toate espectorările ei, cu rēcăla și obiectivitatea, cu care trebuie tractată o cestiune atât de vitală pentru biserică și națiune.

CRONICA POLITICA.

— 12 (24) Noemvre v.

Nu e glumă. Camera magnaților s'a pus pe picioru de bătaia față cu noulu guvern. În foile, ce le primim adă din Budapesta, cetim, că printre membrii camerei magnaților s'a pornit o mare mișcare cu scopu de a respinge noulu guvern indemnitate. Deja s'a ținut o formală consultare în privința acēsta. Majoritatea membriloru dîc, că după ce nu pot avé în nici o privință încredere față cu noulu guvern, vor trebui să declare simplu, că resping proiectulu de indemnitate. Față cu părerea acēsta unii dintre magnați cred, că ar fi mai bine, deoă volulu de neîncredere nu i-se va da guvernulu în formă de respingere a indemnitații, ci în formă de proiectu de concludu, în care camera să și exprime neîncrederea sa față de actualulu cabinetu. — Acēsta a pricinuit mare consternațiă în șirurile mamelicilor „democraticulu“ Weckerle.

Diarulu „Moniteur de Rome“, vorbindu despre declarațiunile lui Weckerle asupra programulu noulu cabinetu unguresc, dîce, că trebuie să și exprime regretele pentru că Corôna s'a plecatu voinței liberalilor și s'a supus maghiarismulu triumfatoru. Rēșboiulu, ce l'a declarat guvernulu unguresc, va sguđu din fundamentu pe catolicii maghiari din neactivitatea și indiferențismulu lor. Guvernulu maghiaru a suferit fiasco prin încercarea lui perfidă de a desbina episcopatul catolicu în două tabere. Dér atât clerulu, cât și mireni catolici, se vor ridica cu toții în contra orbei îndrășneli a acelora, cari vor să violenteze consciințele. Rēșboiulu religios va

„FICILETONULU GAZ. TRANS.“

11).

Verulu împăratulu.

Novelă istorică de Gregor Samarow.

(Fine.)

Contele Napoleon se uita juru împrejur, ca și când ar vrē să și aducă aminte unde se află. Apoi se lăsă jos pe bancă, își acoperi față cu amândou mâinile și strigă: „Ce am făcut! — înaltă trădare — nebuniă — ea are dreptate, a fost și una și alta, și una singură era de ajuns a mă nimici!“

Pietri se întorse.

„Vino, amice“, dîse elu, „ești bolnav, ai lipsă de liniște, trebuie să se fi ivit la d-ta nisce friguri. Să mulțămim lui Dumnezeu, că n'a fost altu în locul meu. Sunt unu Corsicanu, la mine se păstrează unu secretu așa de sigur, ca în mormēntu.“

Contele se uită la elu încremenit.

„Ca în mormēntu“, dîse elu plecându-și capulu; „da, da, așa este, în mormēntu domnesce tăcerea.“

Pietri îl luă de braț și-l conduse

printr'o ușă din dosu a grădinei de erna pe unu coridoru lateral. Porunci unui lacheu să ordone ca trăsura contelui să tragă dinaintea scării, ce era rezervată pentru serviciulu personal.

„Să te acompaniez?“ întrebă elu.

„Nu“, dîse contele Camerata, „îți promit că mă voi duce acasă și voiu chiama mediculu.“

Pietri îl petrecu până la trăsura. Contele se urcă în ea, îi strînse mâna și se aruncă cu spatele pe perină, șoptind în sine: „Voiu chiama pe medicu, pe medicu, care aduce liniște!“

Pietri se întorse în salônele Teulle-riilor, urcă scara și dîse cu tristeță: „Am avut orecare presimțire, dér am sperat, că elu va avé puterea de a tăce, cum a tăcut atata timp. Ce nenorocire, ce nenorocire!“

Elu intră în salône.

Împărătesa dansa cu trimisulu Reginei Angliei. Era plină de grațiă și de veselie. Diplomați șopteau prin prejur. Deja se ridica pe orizontu acea alianță a puterilor apusene, care era să sdruncine temelile împărăției rusești și s'aducă mărtea împăratulu Nicolae.

După ce sfârși dansulu, împărătesa luă pe împăratulu de braț. C'unu suris liniștit pășea ea cu elu prin salône și intră în odăile rezervate pentru jurații curții imperiale. Amândoi dispărură printr'o ușă laterală, ce ducea în apartamentele private.

Acēsta nu era pentru nimeni bătoru la ochi, deoăce Maiestățile se retrăgeau adese ori pe câteva momente, spre a se recrea de încordările representațiunii.

După scurtu timp, Pietri fu chemat de către camerierulu împăratulu la stăpânulu său. Elu găsi pe împărătesa foarte mișcată, cu lacrimi în ochi, ședēndu pe unu scaun. Împăratulu sta înaintea ei cu o față serioasă.

„Sermanulu“, dîse elu către Pietri, „îl compătimesc atatu de mult! O înfierbentare momentană l'a răpit cu sine, făcēndu-l să comită o nebuniă de necredut. O nebuniă este, și nu înțeleg cum a putut afla locu într'unu spirit așa de serios. Dér elu va fi nenorocit, desperat — nu-i iertat să îl pierd, — toate aceste să fiă ca și când nu s'ar fi întâmplat. Alergă îndată la elu, spune-i că-mi pare rău de bôla sa, că sperezu

grabnica lui însănătoșare, și că așteptu să-l revēdu în curēndu. Și eu doresc acuma ca planulu împărătesei să se ducă în împlinire. Spune-i, că voiesc“ repeți elu „ca să fiă sănătos în câteva zile, pe deplin sănătos, și că elu în mine și în împărătesă posedă amicii săi cei mai credincioși.“

Pietri se depărtă în grabă.

Napoleon sērută mâna împărătesei și dîse: „Nu fi măniosă pe elu, este așa de vitēz și credincios. Acea, că te-a iubit pe tine, trebuie să i-o iertu.“

„Sermanulu“, dîse Eugenia, „va fi pătimitu mult, dér, dēu, voim să facem din elu unu omu feroțit.“

Ea își aburi o gura batista, o apăsă pe ochi și luă apoi brațulu împăratulu, spre a se reîntorce la societate.

Balulu se finise. Napoleon petrecuse pe împărătesa în apartamentele ei și se întorse în cabinetulu său. Aici află pe Pietri.

„Ce s'a întâmplat?“ dîse împăratulu. „Te vedu cu față spăriată — ce veste aduci?“

produce în Ungaria aceleași fructe, cași în alte țări; elu va curăți și va oțeli biserica și partida clericală, care, ca și în Germania, va ține în mâinile sale sôrtea parlamentului. *Maghiarismul este una cu asuprirea celorlalte naționalități*; pe lângă „meritele” sale de până acou, elu mai adauge și persecutarea și violentarea libertății conștiinței. Oare este maghiarismul destul de tare, întrăbă organul Vaticanului, de-a duce până la sfârșit acest război îndoit? Oare în această luptă desperată, nu se va nimici sistemul constituțional al Ungariei și oare Maghiarii nu vor ajunge la un sfârșit ciudat și urit prin astfel de apucături nedemne?

La 22 Noemvre n., împăratul Wilhelm a deschis Reichstagul german. În discursul său de deschidere, împăratul duse, că atât el, cât și aliații săi doresc menținerea păcii. Cunoscându-se raporturile amicale dintre toate puterile și cu gândul, că Germania urmărind un scop comun, se va pute bucura și pe viitor de sprijinul eficace al aliaților săi, se pôte spera, că împăratul nu va fi turburat în dorința sa pacnică de a activa realizarea intereselor sale și a idealului său economic. Impăratul a accentuat mai cu deosebire ultimele pasagii ale discursului său, în care a vorbit de relațiunile cu străinătatea și de armată. Elu a dîșu, că deși se speră, că Germania nu va fi turburată în tendințele sale pacnice de a desvolta interesele sale și idealul său economic, trebuie să se considere, că desvoltarea forțelor militare ale celorlalte state europene impune Germaniei datoria serioasă de a lucra de asemenea prin toate mijloacele la desvoltarea forțelor defensive ale imperiului. Numai realizându serviciul militar obligatoriu se pôte asigura armatei germane viitorul și calitățile, pe care se basază forța și gloria sa, precum și poziția respectată a Germaniei. Discursul anunță proiectul militar, espunându intențiunea de a-lu realiza prin mijlocul nouelor venituri ale imperiului; anunță de asemenea proiectele de modificare ale impostului asupra berii și a rachurilor, precum și asupra orecărui afaceri de bursă, care sunt supuse consiliului federal. S'au depus diferite proiecte la Reichstag, între care bugetul pe 1893—94, legea împrumutului, bugetul teritoriilor protejate, proiecte pentru modificarea codului penal, pentru fixarea timpului uniform etc.

SCRILE ȚILEI.

— 12 (24) Noemvre.

Ceta „patrioților” dela Făgăraș, în frunte cu fișpanul Bauszner și vice-

„Ceva teribil, Sire”, răspuse Pietri. „ați voit să salvați pe sormanul, să vi-lu conservați, der am sosită prea târziu.”

„Prea târziu?” întrebă împăratul, „cum se pôte acesta — doră n'a putut încă să plece?”

„A plecat, Maiestate, acolo de unde nu se mai întorce nimenea. Este mort.”

Napoleon cădu în fotoliu. „Gróznic!” strigă elu. „E mort?”

„L'am aflat în odaia sa lungit pe podine. Lângă elu camerierul său desperat, care nu soia ce să încopă; în mâna sa ținea încă pistolul, al cărui glonțu îi străbătuse prin inimă.”

Impăratul stătu un moment nemișcat, apoi se ridică în picioare.

„Voiu să-lu vedu! — lasă să viă o trăsura fără livrea!”

În câteva momente și-a schimbat uniformă cu o îmbrăcăminte civilă, scoborî pe scara secretă și plecă la locuința contelui Camerata.

Mortul era așezat pe patul său și desbrăcat; trasurele sale aveau o expresiune liniștită și prietinoasă.

șpanul Kapocsanyi, prin procederea lor volnică și arbitrară, au provocat mari agitațiuni între locuitorii români ai acestui comitat, cărora li-s'a dat cea mai viuă expresiune cu deosebire în adunările comitatense din tómnă acesta. E caracteristic, că mamelucii lui Bauszner, pentru a ascunde ticăloșile stăpânilor lor, au început o campanie în colónele foitei ungurești din Brașov, silindu-se a prezenta lucrul astfel, ca și cum totul ar proveni numai din „ură națională”, din „lipsă de patriotism” etc. Pe avocatul maghiar Benedek Gyula, fiind-că și elu își ridicase vocea în contra abuzurilor celor din fruntea comitatului, ilu prezentă ca pe un renegeat „valachisat”, ilu numesc „Iuliu Benedekin” și-lu escomunică din ceta patrioților, ca pe un nemernic și necredincios, macară acesta — precum însuși mărturisese într'o întimpinare publicată totu în codița „patriotică” din locu — mai multă a așutat pentru prosperarea Kulturregyletului și mai mare simțământ „patriotic” are, decât adversarii săi, despre care dîșe, că „numai până atunci sunt patrioți, până când se află în jurul orelor cu carne ale patriei”. — Sunt în adevăr caracteristice apucăturile murdare ale mamelucilor (maghiari și germani) d-lui Bauszner, care în strimțoarea lor își iau refugiul la pamflete miserabile, și pe cei ce nu vor să se facă complici la ilegalitățile și volnicile lor, îi denunță de nepatrioți. Căta lipsă de bun simț și căta demoralizați!

Carmen Sylva. M. S. Regina Elisabeta a României lipsese din țera deja de 17 luni. Scirile, ce soseser, nu sunt tocmai favorabile pentru sănătatea Saveranei. *Ataxia locomotrice* merge din ce în ce crescându. Paralisia picioarelor de asemenea a progresat. M. S. din această cauză e silită să stea numai pe o dormeză ambulantă, pe care e purtată prin casă. De altmîntrelea, Carmen Sylva se ocupă dîșic cu cetitul, scrisul și pictura. M. S. a scris un nou roman intitulat „Schnee” (zăpadă), în care descrie nunta țerănească română dela munte. De-așemenea a tradus în limba germană mai multe poezii populare române, sub titlul de *Grüne Blaetter* (Frunze verzi). Acest volum cuprinde poezii române inedite, culese de d-șora Elena Văcărescu. De-așemenea Regina a zugrăvit pe evantali și farfurii mai multe peisaje din țera, ca *Manăstirea Argeșului*, *Castelul Peleşu* și altele. Se dîșe cu positivitate, că Regina e decisă a nu se mai întorce în țera, ci a rămăne definitiv la Neu-Wied. În curăndu Carmen Sylva va pleca în Italia la Palanza și

Impăratul porunci să se închidă toate ușile.

„Mai soie cineva despre această nenorocită întâmplare?” întrebă elu pe camerierul.

„Nimenea, Maiestate. Lacheii se duseseră de-acasă, deoarece nu neașteptam, ca d-lu conte să se întorcă, decât foarte târziu, eu singur am fost acasă și câteva momente după întoarea lui auđii pușcătura.”

„Voiu să se păstreze cea mai adănoă tăcere”, dîșe împăratul; „îngrijesce de acesta și decât vre-unul dintre ceilalți servitori ar avé vre-unu prepus, cum-pără-i tăcerea.”

Camerierul se închină. Napoleon îi făcu semn să iese afară, apoi privi adănc mișcat la fața mortului.

„Pietri”, dîșe elu după câteva momente, „e îngrozitor! Sorele fericirii strălucea luminăndu asupra capului meu — și acum acestu nor negru! Sormanul a fost din familia marelui împărat —”

„Venii, Sire” se rugă Pietri, „venii, acesta nu este o privesc pentru Voi. Ce s'a întâmplat, nu se pôte schimba,

va sta totă iarna la *Hotelul Danieli*, fiindu însoțit în această călătorie de fratele ei M. S. Regina, neputendu uita pe fosta ei domnișora de onore, stă în continuă corespondență cu domnișora Elena Văcărescu.

— x —

Români din sud. Sub titlul acesta va apăre o interesantă lucrare a d-lui Ion Nenișescu, conținendu peste trei volume din literatura fraților noștri din Peninsula balcanică. Se soie, că d-lu Ion Nenișescu a fost trimis în misiune prin Macedonia, unde a culesu multime de notițe, cu privire la totu ce se referă la traiul, obiceiurile, viața casnică și ocupațiunile poporului român din Macedonia.

— x —

Literatura română în englesesc. Diarul „Standard” din Londra publică următoarea notiță bibliografică: „Bardul dela Dâmbovița: *Căntece populare române* culese dela țeran, de *Elena Văcărescu*, traducere de *Carmen Sylva* și *Alma Strettell*, cu o introducere de *Carmen Sylva*; formată 8°, prețul 5 șilingi. Edițiune nouă.”

— x —

Archiducele Iosif și Țiganii. Archiducele Iosif, marele patron al Țiganilor, voese cu ori ce preț să facă din Faraonii cei nomadi și nedisciplinați, nise cetățeni bavi, pacnici și de ordine. Elu îi colonizează pe moșiile lui, le dă case, pământ și totu ce le cere inima, — der de geaba! Cu disciplina nu prea pôte ajunge la nimic. Se pare, că în sângele Țiganului este înăscut păcatul de-a tăbări pe moșia altuia, confundându fără cea mai mică muștrare de conștiință, ceea ce este alu meu cu ceea ce este alu tău. Luoru firesc, că sub astfel de împrejurări, noii coloniști nu prea sunt bine veduți de vecinii lor. De când archiducele Iosif i-a colonizat pe pusta sa dela Baicu, în comitatul Aradului, cai, porci, găsele și găinele vecinilor dispar fără urmă, ba chiar decât se dă de urmele lor, — cari de regulă duu la casele „coloniștilor”, — gendarmii abia pot răbi ca hoții, de orec aceștia se provocă cu mândria la aceea, că ei sunt „omenii Mariei-Sale” și că prin urmare lor nimenea nu le porocose. Chiar decât Țiganii coloniști se întâmplă câte odată să se pörte bine, vecinii și în casul acesta au să suferă multe neplăceri din cauza multelor visite ale „rudeniilor” și „cumetriilor”, cari la despartire au prostul obicei, de-a duce cu ei și câte-o găscă, câte un purcel, ori câte-o rață de-a vecinilor. Gendarmii continu au de lucru.

— x —

lasă-mi mie totă grija, ca secretul să fi păzit. Unu ataou de apoplecie a oășinat mörtea d-lui consilier de stat. Nicl Majestatea Sa împăratăsa se nu soie deocamdată alteeva. O crisă de nervi acută face esplicabile toate acestea.”

Impăratul strinse mâna prefectului. „Ești credincios”, dîșe elu, „ești dintre ai noștri. La d-ta și acestu secret este bine păstrat, nicl mama sa se nu soie alteeva. Sorman, ea a perdatu totu ce avea pe pământ.”

Elu aruncă încă o privire asupra feței îngălbenite, și după aceea îi urmă lui Pietri, care mergea inaintea lui

*

Bătrana veduvă a împăratului de odinoră alu Francoei, trăiesce ca o esilată în Chislehurst în Anglia, uitată de totă lumea și când în amurgul sărei șade la ferestra vilei sale și umbrele trecutului trecu pe dinaintea ochiului ei spiritual, îi apare fără îndoielă și palida figură a bărbatului, pe care iubirea cătră dēnsa l'a împinsu la mörte — atunci când ea era încă frumșea cea mai lăudată a Europei.

Societatea de lectură „Ioan Popasu” a junimei studioase dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeș, s'a constituit pentru anul scol. curent în modul următor: Președint Dr. Petru Barbu, profesor de teologie; Vice-președint: George Dragomir, teolog c. III; notaru I: Ioan Lăpădușu teol. c. III; notaru II: Procopie Șimianu, ped. c. III; bibliotecaru: Emil Georgiu, teolog c. II; cassaru: Ioan Stroca, teolog c. II; controlor: Grigorie Lăța, ped. c. III; vicebibl: Ioan Izvernicean, ped. c. II. Membrii în comitet: Nicolae Balmez și Ilie Pepa, teologi c. III., Augustin Aldan și Alex. Popovici, teologi c. II., Nicolae Bihai și Valeriu Oprăan, teologi c. I., Ioan Munteanu ped. c. III., Petru Tatuca ped. c. II., Nicolae Chelnicean, ped. c. I.

— x —

Dotățiunea principelui Ferdinand. „L'Independance” spune, că d-lu Ghermani, ministrul român de finanțe, va depune, îndată după deschiderea camerei, un proiect de lege spre a se acorda o dotățiune anuală de 300,000 lei Principelui moștenitor alu României, cu ocașiunea căsătoriei sale. Această dotățiune va fi reversibilă pe jumătate principesei Maria.

— x —

Cufundarea vaporului „Ștefania”. Iată câte-va amănunte asupra teribilei ciocniri întâmplăte în golful Fiume între vaporul „Ștefania” și vaporul „Arrigo” din Ragusa. Vaporul celu dintăiu venea din porturile Spaniei, încărcat cu rășină, licoruri și aramă; celu doilea pleca din Fiume încărcat cu buțgole. Era cetă în golful. Ciocnirea a fost așa de teribilă, încatu „Ștefania” s'a cufundat în 5 minute. Vaporul „Arrigo” a fugit în portul Molfetta. 3 matrozi de pe acestu vapor împreună cu încărcătura au fost scapați de pescarii din Visceglie; 8 omeni, între care căpitanul Matteo Paourich și alu doilea mașinist Marguzzi, s'au înecat. De pe vaporul „Ștefania” s'au înecat 2 persoane. Pagubele suferite de acestu din urmă vapor se ureă la 80,000 fr. Întemplantă această a produsu o impresie foarte dură în totu Triestul, căci cei înecați sunt omeni de familie bună și mult sunt părinți de familie. S'a pornit un proces în contra vaporului „Arrigo”, căci se dîșe, că elu e cauza ciocnirii și a desastrului, fiind-că n'a observat regulamentul de circulație.

— x —

Unu preot — ucigaș. Din Roma se telegrafizează, că unu preot de acolo, cu numele *Blasel*, s'a dus, în 20 Noemvre n., la via sa situată în *Tuniculus*, unde după o scurtă cörtă a descărcat un glonț asupra cumnatului său și a păzitorului de vii. Când era să puă mâna pe elu, *Blasel* și-a tras și lui un glonț, cădendu mortu pe loc.

— x —

Concertu-Soirée. Sămbătă în 27 Nov. n. musica militară va da un concert în sala dela „Hotel Nr. I”. Programul va fi bine ales și variat. Intrarea de persoană 30 cr.

Afacerea Massaryk-Menger.

Din Viena se telegrafizează, că în ședința dela 22 Novembre n. s'a discutat afacerea Massaryk-Menger. Președintele camerei rectifică mai multe declarații de ale lui Massaryk și Menger, cari au fost stenografate necorect în mijlocul șgomotului uriaș. Președintele apoi își susține îndrumarea la ordine față de Menger.

Raportorul *Fuchs* declară, că comisiunea însărcinată cu această afacere a aflat expresiunile și declarațiile lui Menger de regretabile, er îndrumarea la ordine a președintelui nu pôte fi împiedată prin aceea, că și camera își esprimă desaprobară sa. În numele comisiunii deș propune regulăntarea lui Menger.

Dep. Menger în vorbirea sa de apărare dăce între altele: Cine ar putea să propună în parlamentul maghiar formarea unui regat independent transilvan? Cine ar putea să facă în Germania, ori în Franța, cu toate că aceste țări au avut individualități istorice respectabile. Celui ce ar putea să facă o astfel de propunere acolo, ar fi declarat îndată de trădător de patrie! Totuși așa ar păți-o acela, care ar putea să propună în parlamentul italian formarea unui regat etrusc. La noi însă, când cineva stigmatizează așa ceva, este pedepsit. Acesta nu este dreptate politică (Sgomotose aprobări în stânga.)

Dep. Nitzsche dăce, că trebuie să fie luată în considerare situația în care a vorbit Menger. În astfel de situații și cel mai moderat bărbat își ese din paciință.

Dep. Kramar: Lucru ne mai pomenit, să ceteze cineva a vorbi aici de trădare de patrie (Aprobări furtunose la Cehii tineri). Cu acuzarea aosta este vătămătu însuși Maj. Sa împăratul-rege, care la 1871 a recunoscut legalitatea punctului nostru de vedere.

Dep. Bareuther (german-uațional): Ce privește statul ceh, mărturisesc, că încă nici aș nu știu, din ce constă acela; antevorbitorul meu s'a ocupat mult cu aostă definiție, dăr n'a definit decât ce-a vrut el, er nu, că ce este statul ceh? Vorba „trădare de patrie“ este neobișnuită, dăr ore nu este trădare de patrie și trădarea de naționalitate? (Aprobări în stânga). N'ar fi ore o trădare a națiunii mele, decât n'ași apăra-o în contra planurilor ceh? (Sgomotose aprobări în stânga). Noi, ca Germani, nu suferim vătămările contra lui Bismarck și le respingem pe acelea cu disușt.

Dep. Lueger: Deputații stau mereu înainte cu Beust și cu ministrul, care a făcut pactul cu Ungurii, deși mai bine ar fi fost pentru Austria, decât domnul acela n'ar fi venit la noi. În Austria se face multă sgomotă cu tradarea de patrie; partida liberală a ridicat adese-ori aostă acuzare față de germanii-naționali și acum tocmai un membru al liberalilor, este pedepsit pentru aostă cuvânt. Liberalilor nu le este iertat a se pune drept modele de patriotism austriac; mai de mult tot liberalii numiau pe Maghiari trădători de patrie, er acum în ochii lor toți aceia sunt trădători de patrie, cari nu ingemunchiază înaintea Ungariei. Eu încă am fost numit trădător de patrie, pentru că sunt dușmanul neimpăcat al tristului dualism.

Dep. Weber dăce, că Prazak, fostul ministru ceh, a declarat la 1848 în dieta provincială din Moravia, că staturile și ordinele morave nici odată n'au renunțat la independența lor față cu Boemia.

Dep. Herold (Ceh tiner) dăce, că în urma decretului din 27 Sept. 1855 Moravia formă parte incorporată a Boemiei. Pe ce basă de drept a devenit Moravia a Habsburgilor? Au ocupat-o, ori dieta provincială din Moravia a ales pe Ferdinand I principe al Moraviei? D'vostă ori credeți, că poporul ceh constă numai din trădători, ori țineți pe Cehi de popor leal. În cazul din urmă nu este iertat să suferiți, că aost, o nație înțregă să fie acuzată cu tradare de patrie (Aprobări vii la Cehii tineri.)

În fine camera a primit propunerea comisiei cu 155 contra 104 voturi. Astfel Menger a fost regulamentat (Vii aprobări pe bancele Cehilor tineri.)

Cestiunea română și presa străină.

„Revue des revues“ din Paris resumă un important studiu asupra Replicii studenților români, pe care l'a făcut în colonele sale „Kritische Revue aus Oesterreich“ din

Viena. Iată resumatul acestui studiu:

O luptă neimpăcată s'a început de cât-va timp între tinerimea academică română și între cea maghiară. Polemica, care ia în fie-care și o estensiune totu mai mare, amenință de a lua în urmând formele unui incident politic din cele mai grave. Românii sunt, cei care au tras cei d'antăiu. Ei au scos la București, în primăvera anului 1891, o lucrare politică intitulată: „Memoriulă studenților români privitoră la situațiunea Românilor din Transilvania și Ungaria“. În aostă broșură, tinerimea română a relevat toate persecuțiunile de cari sunt părtași Românii din partea Ungurilor. Broșura scrisă cu multă precisiune și plină de detalii atrăgătoare a sfârșit prin a mișca opinia publică. Atunci Ungurii au răspuns printr'un alt opuscul, care purta aostă nume semnificativ: „Românii unuresc și națiunea unuresc“. Polemica întinșându-se din ce în ce, Românii au replicat printr'un studiu completă asupra „Cestiunei române din Transilvania și Ungaria“.

Aostă volum, apărut aostă acum câte-va luni abia, are o importanță, care întrece cu mult pe cea a miilor de alte broșuri politice, cari apar în fie-care și în diferitele țări ale Europei. Să notăm, înainte de toate, ce intervenția activă a tinerimei universitare dă un caracter particulară acestei lupte. De altă parte aceste certuri intestine dovedesc încă odată mai mult, că monarhia austriacă e amenințată de a suferi din nou mai multe schimbări radicale.

Când era combătută centralisația, Ungurii erau întâiu și cei mai violenți apărători ai sistemului federal. Și când Austria trebu să cedeze, monarhia, în loc de a se împărți în atâtea federațiuni, câte națiuni erau, s'a transformată pur și simplu în imperiu dualist: „Austro-Ungaria“, care nu e de loc compatibilă cu situațiunea reală a imperiului. În loc de a da autonomia tuturor elementelor eterogene, cari constituiesc Austria, nu s'a dat de cât Ungurilor. Ungurii au profitat de ea, pentru a persecuta și a reduce la tăcere toate popoarele, cari locuesc țera unuresc. Și cea ce este încă mai surprinzător, Maghiarii formă minoritatea țerei lor. În puterea cărui drept persecută ei literatura, limba și naționalitatea majorității locuitorilor? Între cei din urmă, cari se apără cu cea mai mare energie, trebuie să cităm pe Românii, al căror număr atinge 3,000,000.

Ei au suferit de altfel, pe spatele lor propriu, ingratițudinea proverbială a Austriei. În cursul războiului între Austria și Ungaria, Românii au făcut tot felul de sacrificii pentru a salva pe Habsburgi. Ei au adunat o seriă de documente și de ordine de și, aducându la cunoștința generațiilor viitoare aostele de bravură românească în favoarea Austriei și părăsirea lor completă după război din partea aceleas Austrii.

Ca fie-care persecuțiune, de alt-fel, cea a Ungariei se realiză sub egida pretenșiei legalității. Constituțiunea nu vorbește ea de egalitatea tuturor națiunilor, cari trăiesc în Ungaria? Asta nu împedecă, ca Românii să fie alungați dela putere, ca ei să nu pôtă ocupa funcțiuni publice, ca limba română să fie espulșată din tribunalele situate în districtele române și ca în fine școlele lor să nu fie închise și publiciștii lor urmăriți și pedepsți.

„Tribuna“ din Roma scrie următoarele:

„Poporul viguros al Transilvaniei cere cu tărie restituirea autonomiei sale străbune; nu vrea să atarne de parlamentul din Pesta, care caută să distrugă limba și să-l scotă din naționalitatea sa istorică. Tineretul, și cu el tot poporul românesc, cer federalismul și autonomia completă națională.“

Totu așa scriu diarele: „Correo Espagnol“, din Madrid; „Nacion“ din Buenos-Ayres; „Depêche Tunisienne“ din Tunisu; „Petite république française“ din Paris; „Novosti“ din Petersburg; „Varschawsky Dniwnik“ din Varșovia; „Novoe Obozrience“ din Tiflis și o mulțime de alte diare slave.

Proiecte de legi în România.

„Timpul“, înșirând proiectele de legi, ce se vor presenta camerei în proxima sesiune, dăce între altele:

Nici odată în România un parlament n'a avut înainte sa o muncă mai uriașă, ca parlamentul conservatoru estă timp.

Credincioși făgăduelilor date, miniștrii noștri au lucrat din răspușeri și aș sunt gata să infățizeze reprezentanșii ră țerei o seriă de proiecte de legi, îmbrăținșându sprăpe înțregă organizarea noastră de stat.

Ministerul de interne, care deja în scurta sesiune de primăveră a reușit să transforme organizarea serviciului său interior și exterior și organizarea poștelor și telegrafelor, va complectă opera sa cu legile județenă, comunală și sanitară.

Ministerul de finace va veni cu legea organizării sale interioare, cu legea de percepere, cu legea contabilităței, cu legea Curșei de compturi, cu legea băncei agricole și a muntelui de pietate.

Ministerul de domenii cu legea tocnelor agricole și legea învățământului profesional.

Ministerul lucrărilor publice cu legea organizării serviciilor sale centrale, a corpului tehnic, a drumurilor și a apelor.

Ministerul de justiție cu legea judecătorilor de ocăle.

Ministerul de esterne cu legea organizării serviciilor sale centrale.

Ministerul de resbelă cu reorganizarea cavaleriei și cu legea cadrelor.

Ministerul de instrucțiune cu legile învățământului primar, secundar și superior, a clerului mirean și a seminariilor.

Noi suntem convinși, dăce la urmă „Timpul“, că munca miniștrilor noștri se va transforma în reorganizarea statului român. De aceea primim cu încredere sesiunea, care sosesce.

Dare de sēmă și mulțamită publică.

Roșia-montană, 4 Noem. 1892.

Subscrișul, în numele „Reuniunii femeilor române din Roșia-montană“, vină a chita și a aduce sinceră mulțamită tuturor Prea stimaților d-ni și d-ne, cari au binevoit a contribui cu obolul lor la venitul petrecerei aranjate la 17 Iuliu n. c. în loc. Au binevoit a solvi și suprasolvi următorii:

Dr. Simeon Căian 2 fl., Ioan Măior 2 fl., Isaia Tordai 1 fl., Trifan Istvan 1 fl., Alexandru Papiu 2 fl., Georgiu Cosma 5 fl., Carol Henzel 2 fl., Ioanichiu Almașianu 1 fl., Ales. Almașianu 2 fl., Ios. Gergel 1 fl., Sabin Golgoșiu 2 fl., Eugeniu Hocman 1 fl., Ulpi Albini 1 fl., David Obweger 1 fl., Antoniu Schreiber 1 fl., Ios. Draia 2 fl., Ioan Mahr 1 fl. 50 cr., Gruber Feri 1 fl., Petru Achim 2 fl., Ales. Macaveiu 1 fl., Antoniu Cosma 50 cr., Ioan Șierban 50 cr., Dumitru Vișia 50 cr., Emanoil Henzel 1 fl., Achim Simeon 1 fl. 50 cr., Ana Barbu 50 cr., Cecilia Hocman 1 fl., Ioan Almașianu 1 fl., Petru Loșniță 1 fl., Nicolau Mestecan junior 1 fl., Ales. Pinte 50 cr., Ioan Chirilă 50 cr., Vachold Carol 1 fl., Simeon Henzel 1 fl., Nicolae Anca 1 fl., Ciama Nicolae 50 cr., Stef. Dromban 1 fl., Ios. Kovacs 1 fl., Ianky Karoly 1 fl., Laji Peter 1 fl., Szekeley Katona Jozsef 1 fl., Georgiu Ciura 1 fl., Ales. Ciura 1 fl., Cottner Ferencz 1 fl., Ios. Giurca 2 fl., Ianky Feri 50 cr., Barta Albert 50 cr., Szabo Ferencz 1 fl., Vilma Ciura 1 fl., Ieney Dezsö 1 fl., Vinkler Iren 50 cr., Filinger Ferencz 1 fl., Ioan Almașian 2 fl., Ios. Cottner 1 fl., Ioan Macaveiu

5 fl., Szabo Ioan 1 fl., Medova Alesandru 50 cr., Szekeley-Barbara-Samu 50 cr., Ales. Iancu 50 cr., Ioan Botar 1 fl., Ianky Emanuel 1 fl., Kovacs Ianos 50 cr., Georgiu Ciama 50 cr., Ioan Ciura 1 fl., Kell Stefan 50 cr., Barta Ferencz 1 fl., Mihail Motora 2 fl., Adam Popa 50 cr., Alexandru Corpadea 50 cr., Kovacs Ianos 1 fl., Eduard Gruber 1 fl., Kornya Iozsef 1 fl., Csuci Lajos 1 fl., Szekeley Ferencz 1 fl., Szekeley Andras 1 fl., Grava Ianos 1 fl., Nicolau Lobotiu 1 fl., Alexandru Ciura, paroh 2 fl., Ioan Bisztray 50 cr., Ianky Ianos 50 cr., Ciura Căndin 1 fl., Vuzdugan Sandor 1 fl., Ales. Almașian 1 fl., Kohu Ferencz 1 fl., Obveger Istvan 1 fl., Ales. Henzel 50 cr., Franciscă Saită 50 cr., Gruber Ianos 50 cr., Ales. Giurca 1 fl., Ales. Giurca sen. 50 cr.

(Va urma)

Literatură.

A apărut:

Câte-va cuvinte despre dualismul austro-ungar. Acesta este titlul unei mici broșuri al căreia autor este d-lu Gheorghe Adamescu, profesor în Galați (România). D-lu Adamescu de mai mulți ani urmărește cu viu interes cauza Românilor ardeleni și în pressa, de dincolo nu odată a ridicat cuvântul pentru apărarea noastră. D-sa a publicat și o voluminșă broșură: „Luptele pentru naționalitate ale Românilor de peste muni în 1848-49“ (300 pag.; preț 2 lei 50 bani), er în mica broșură de față, al căreia preț e 20 cr. sau 50 bani, d-lu Adamescu se ocupă cu împrejurările politice, cari au adus sistemul dualist, precum și cu urmările lui față de Români.

DIVERSE.

O iubire ne mai pomenită. Singurul băiat al unui înalt funcționar austriac din Praga — un tiner frumos, cult și în urmând candidat de deputat — e forte cunoscut și iubit în cercurile înalte ale societății din capitala Boemiei, pentru talentul cu care soie să cânte din violă. El e numai diletant, dăr mănuesce arcușul ca un artist de frunte. Tinerul acesta e pe cale să se însore cu o fată de rând totu din Praga. Tinerul s'a amoresat nebun de fata aostă, care de asemenea soie să cânte minunat din violă. În sfârșit deosebirea mare între pozițiile sociale ale tinerilor, n'ar fi cine știe ce pedecă serișă pentru căștoria lor. Dăr este o pedecă și mai puternică, unică în felul său. Sermara bohemă, de care el e amoresat, Iulea, nu se pôte despărți de sora ei gemenă. Despărțirea e imposibilă din pricină, că amândou surorile sunt legate trup de trup din naștere. Căsteie (stângi ale uneia și drepte ale celeilalte) sunt legate și comune cum s'ar dăce. Adoratorul „unei jumătăți“ e nemăngăiat. În zadar a consultat el toate capacitățile medicale, căci până acum nu s'a nascut doctorul acela, care să facă teribila operație și să despărță cu cușitul pe cele 2 surori gemene. Lumea urmărește cu curiositate aostă iubire. În totu cazul tinerul pôte fi mângăiat că adorata lui este legată de „cumnată-sa“. Ar fi vai de capul lui, decât ar fi legată de... socră sa și l'ar urmări pretutindeni.

Când s'au introdus mărcile postale? Cu ocazia espostiei de mărci postale din Paris, țiarul de Genova constată, că întrebunșarea acestor mărci a fost introdusă pe continentul european de cătră marele consiliu al Genevei. Profesorul de Candolle este acela, care a propus întrebunșarea lor, în marele consiliu din 22 Maiu 1843. Guvernul a adoptat ideea și consilierul Auguste Barde s'a ocupat să fixeze mărcile și tarifele lor, privitor la cantonul de Genova. Guvernul a dat ordin lui W. Pasteur, directorul poștelor, ca să eșecute decisiunea luată. La început s'au făcut timbre duble în număr de 60,000; apoi s'au împărșit publicului timbre de câte 5 centime, în număr de 120,000

Proprietar Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul pletel Braşov

Nr. 14866.-1892.

980,3-3.

din 24 Noemvre st. n. 1892

Table with exchange rates for various currencies like Bancnote romănesci, Argintiu românesc, Napoleon-d'ori, etc.

Cursul la bursa din Viena

din 23 Noemvre st. n 1892

Table with stock market data from Vienna, including Renta de aur, Renta de harti, and various bonds.

PUBLICAŢIUNE

Pentru ocuparea a două posturi de medici secundari în spitalul civil din looc, împreunate cu unu salariu de câte 500 fl. anualminte, cu locuința liberă în spitalu și cu unu deputatū de lemne de câte 24 metri cubici lemne de fagu, se escrie prin acēsta concursu.

Reflectanții pentru aceste posturi, oari ea doctori de medicină au de a posede diploma valabilă pentru Ungaria. au de ași asterne petițiunile astfelu instruite până în 5 Decemvre a. c. la prândū, 1 oră, acestui magistratū.

Obligațiunile de serviciu ale medicului secundarū suntū normate prin instrucțiunea de serviciu. Se observă totū deodată, cumcă după ocuparea acestorū posturi de medici secundari se va introduce în spitalū serviciulū medicalū de permanență.

Braşovū, 12 Noemvre 1892.

Magistratulū oraşenescu.

Numere singurateice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potū cumpēra în librăria Nicolae Ciureu, și în tutungeria I. Gross.

„ARDELEANA“, institutū de creditū și de economii pe acții în Orēştie.

Nr. 145-1892.

964-15.

AVISU.

Institutulū de creditū și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orēştie (Szászváros), Piața mare Nr. 2 și 4 în casele proprii, primesce depunerī spre fructificare sub următoarele condițiuni:

- a) Depunerī făcute la a cărorū ridicare nu se recere abdicere, cu 5%;
b) Depunerī făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lorū, cu 5 1/2% și
c) Depunerī făcute pe timpū mai îndelungatū de către Biserici, școle, corporațiuni culturale orī cu altū scopū de binefacere, cu 6%

Depunerī, ridicări seu anunțări se potū efeptui și prin poștă.

Orēştie, la 1 Noemvre 1892.

„Direcțiunea”.

Mersulū trenurilor

ne liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Octomvre 1892.

Large table with train schedules for various routes including Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, B.-Pesta-Arad-Teius, etc., listing train numbers, departure times, and arrival times.

Nota: Numerii încuadrați cu linii grōse însemnēză orele de nopțe.